

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio decimaquinta. Vtrum confessio debeat fieri integraliter vni & eidem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

runt mortaliter, de quo non potest confitäre ecclesie quam ad peccata interioris consensus, nec quantum ad peccata occulta exterioris operis: propter quod quantum ad ista non potest confitäre Ecclesie an talis teneatur ad confitendum secundum predictum statum. Rursus si aliquis sit peccator manifestus & confiteatur, non potest confitäre Ecclesie si consensus sit omnia peccata sua prout statum dicit, quia cum confessio fiat soli sacerdoti qui non debet quocumque modo prodere peccati confitentis, & si prodere nihil valeret, quia ad vnius testimonium nullus debet condemnari: idcirco non potest confitäre Ecclesie (vt videtur) si aliquis est transgressor predicti statuti: qualiter ergo potest hoc per Ecclesiam statui cuius transgressor non potest conuinci, nec per consequens iuste puniri? satis est dubium.

7 Posset ergo de hoc fieri sancta & salubris exhortatio que potest prodere & non obesse: quia ad sacramentum Eucharistie de cuius susceptione subiungitur preceptum nullus qui mortaliter peccauit debet accedere etiam contritus nisi prius confiteatur habita copia sacerdotis, & forte sic factum est & prouisum in illo statuto, omnis vtriusque sexus, in quo premititur exhortatio sancta & salubris de confessione facienda, & subiungitur preceptum de perceptione Eucharistie vallatum pena. Et si non sit sola exhortatio, sed preceptum, illud quidem potest ligare conscientiam quatenus sit ab ecclesia autoritate Christi. Sed pena temporalis illius statuti transgressor puniri non potest, cum possit constare de transgressione, vt probatum est. Vnde talis dum viuere potest abstinere ab ingressu ecclesie si vult, sed per alterum non potest iuste arceri, & moriens non potest iuste priuari ecclesiastica sepultura. Et propter hoc posset rationabiliter videri alicui que predicta pena illius statuti respicit solum preceptum de comunione de cuius transgressione constare potest, & non preceptum de confessione, nisi in casu in quo aliquis sponte fateretur se non fuisse confesum omnia peccata sua: tunc enim posset predicta pena puniri, & aliter non. Si autem statuto huic esset annexa pena excommunicationis, tunc non consensus omnia peccata sua semel in anno ipso facto esset excommunicatus, sed illa excommunicatio quando esset alius ignota ligaret solum eius conscientiam, & posset si vellet subtrahere se a comunione aliorum fidelium. Sed alii non tenerent vitare ipsam, nisi sponte fateretur se excommunicatum. Ex predictis ergo patet que circa suspensionem eucharistie potest ecclesia determinare tempus per statum preceptorum comminando & infligendo penam transgressoribus. De confessione autem facienda pro tempore quo regulariter fideles debent comunicare, sanctum & salubre est exhortationem fieri, vt dictum fuit: potest nihilominus ecclesia autoritate Christi hoc facere preceptum vallatum sententia excommunicationis qua incurrit transgressores ipso facto. Sed vt vtrum que predictorum ligat solum conscientiam transgressoris quo ad culpam, & quoad talem penam: & sic potest puniri talis transgressor per talem penam. Pena autem illius statuti, omnis vtriusque sexus, aut non est adiecta pro transgressione statuti de confessione, aut est adiecta instructiue, & inutiliter propter rationem prius dictam. Et sic patet primum.

8 Quantum autem ad secundum, videlicet vtrum confitens & non poenitens implet preceptum de confitendo semel in anno, distinguendum est de non poenitente, vt prius: quia si vocetur non poenitens ille qui dolet de peccato, sed non sufficienter (cum de sufficientia doloris de peccato nulli possit constare per certitudinem) sicut talis confitendo non tenetur iterato confiteri, sic liberatur a precepto ecclesie de confitendo semel in anno, nec tenetur illam confessionem iterare. Si autem vocetur non poenitens vel non contritus ille qui non dolet de peccatis commissis, nec a similibus abstinere proponit, adhuc dependet solutio huius questionis a solutione precedentis, quia si confessio facta a tali poenitente non valet, nec pro tunc, nec recedente confessione, sic etiam non liberat eum a precepto ecclesie de confitendo semel in anno. Si autem valet recedente confessione ratione poenitionis que habet locum in quibusdam sacramentis, tunc etiam valet ad euitandum transgressionem precepti predicti: vna autem predictarum opinionum est securior alia, vt prius dictum fuit. Ratio autem vtriusque predictorum est vna, quia ecclesia circa confessionem sacramentalem nihil

precipit iure humano, sed solum autoritate sibi commissa per Christum circa vsum & dispensationem sacramentorum, propter quod sicut confessio valet apud deum, sic etiam liberat a precepto ecclesie quoad culpam & non aliter.

9 Ad primum dicendum que statum de confitendo semel in anno siue sit solum exhortatorium, siue sit preceptorium non debet a fidelibus salutem suam querentibus reputari penale, sed salubre: quia si quid ibi est penalitatis totum est medicamentum salutis, & ideo sic implementum est que sit saluterium, vel pro tunc vel recedente fictione secundum diuersas opiniones prius tactas, quarum vna est securior.

10 Ad secundum dicendum quod ecclesia mandat recipi confessionem impoenitentis propter eius instructionem, & non vt absoluarur, nec per consequens, vt sumat eius charitatem: nec imponenda est ei poenitentia ad satisfaciendum: sed vt per poenitentiam & alia bona opera citius ad Deum conuertatur.

11 Argumentum in oppositum bene procedit: quia ecclesia non precipit confessionem condendo legem de confitendo, sed Christus illam legem condidit & ecclesia cui commissa est executio mandat predictam legem certo tempore impleri.

QUESTIO XV.

Vtrum confessio debeat fieri integraliter vni & eidem.

Ad tertium sic proceditur, & arguitur quod confessio non debeat fieri integraliter vni & eidem: quia confessio fit propter absolutionem, sed contingit quandoque que ille cui peccator confitetur non potest de omnibus peccatis absolueri propter aliquem casum superiori retentum, ergo confitens non tenetur tali confessori omnia confiteri.

2 Item sicut confessio habet determinatum ministerium, ita videtur habere determinatam materiam que est illud per quod peccata manifestantur, sed confitens, vt videtur, potest manifestare partem peccatorum per vnum signum, scilicet verbo, partem per aliud, scilicet scripto, ergo similiter potest partem peccatorum manifestare vni ministro & partem alteri.

3 IN CONTRARIUM arguitur, quia confessio fit ad hoc, vt peccator veniam consequatur de peccatis a Deo, sed non potest consequi veniam de vno peccato sine alio, ergo confitens non debet confiteri de vno peccato sine alio.

4 RESPONSIO. Circa questionem istam videntur duo. Primum est illud quod directe queritur, videlicet vtrum confessio debeat fieri integraliter vni & eidem. Secundum est illud quod in primo argumento implicatur, videlicet vtrum absolutio de omnibus peccatis debeat fieri ab vno & eodem ministro.

5 Quantum ad primum sciendum est, que de conclusione est omnium concursus sententia, videlicet quod necessarium est omnia peccata confiteri vni & eidem: modus autem probandi non est idem apud omnes. Vno enim modo probatur sic: sicut est in medicina corporali sic est in poenitentia que est medicina spiritualis. Sed in medicina corporali sic est que medicus non solum debet cognoscere vnum morbum, sed totam dispositionem corporis, pro eo quod vnus morbus grauat ex alio, & quod prodest ad curationem vnius morbi aliquando nocet alii, ergo in poenitentia que est medicina spiritualis oportet que sacerdos qui est medicus spiritualis cognoscat non solum vnum peccatum, sed omnia: quia ex quolibet, aliud grauitatem recipit, & quia medicina que valet ad vnum peccatum potest esse inuentiu alterius.

6 Sed ista ratio non videtur necessario probare que necessarium sit omnia peccata confiteri vni & eidem, sed que est valde congruum: quia secundum eam non est necesse omnia peccata confiteri vni & eidem nisi ratione grauitatis quam vnum sortitur ex alio, vel ratione medicine que prodest contra vnum & non contra aliud. Sed propter primum non oportet hoc ponere: quia circumstantia aggrauantes non sunt de necessitate confessionis, sed solum illa que addunt nouam speciem peccati, vt patet ex precedentibus, sed vnum peccatum si recipiat grauitatem

ex alio sibi adjuncto, non tamen recipit nouam speciem, ergo ad confessionem vnius peccati non requiritur necessarium quod fiat mentio de alio. Nec propter secundum, scilicet propter medicinam, quia vel loquimur de medicina quae expellit morbum, vel de illa quae praeseruat a reciduo: medicina quae expellit morbum vnius peccati nunquam est contraria medicinae alterius peccati: quia eadem medicina est expellens omne peccatum (scilicet gratia) & ita ratione talis medicinae non oportet omnia peccata confiteri simul, ne medicina quae curat vnum peccatum, grauet vel augeat aliud, quia istud nunquam est, nec ratione medicinae praeseruativae, quia non est de ratione verae penitentiae quod homo ab ea non possit excidere (vt patuit prius) non est ergo necessarium ad veram penitentiam quod exhibeantur omnimoda remedia contra reciduum.

7 Alius est modus efficacior probans eandem conclusionem & est talis: confessio correspondet contritioni, sicut signum signato, quia & ea quae sunt in voce sunt eorum quae sunt in anima passionum nota, & correspondet per simile: quia per contritionem fit mentalis confessio coram Deo, sicut per confessionem vocalem fit manifestatio peccatorum coram dei ministro, sed contritio non potest esse de vno peccato sine alio, ergo nec confessio. Et sic patet quod confessio debet fieri integrè de omnibus peccatis vni & eidem. Quod est intelligendum de peccatis quae memoriae occurrunt praevia discussione conscientiae quae debet confessionem praecedere.

8 Quantum ad secundum videlicet vtrum absolutio de omnibus peccatis debeat fieri ab vno & eodem ministro est multiplex modus dicendi. Primus est quod confitens debet dicere omnia peccata sua sacerdoti, & ille ipsum non absolutum debet remittere ad superiores qui debet eum iterato audire de omnibus, & absolueret vel committere inferiori, quod eum absoluat de omnibus. Et sic tota confessio fit vni, & tota absolutio est ab vno. Sed contra istum modum est consuetudo Ecclesiae. Ecclesia enim obseruat quod inferior audens totam confessionem absoluit de casibus quibus potest, superior autem ad quem remittitur audit solum casum pertinentem ad se, & de illo absoluit. Item si ille modus obseruaretur, includeret aliqua inconuenientia. Primum quod ille qui est confessus omnia peccata sua inferiori, puta curato suo tenetur iterum omnia peccata sua confiteri superiori, puta Episcopo vel eius Penitentiarario quod est magnum inconueniens: quia quauis rite confessus possit si velit iterum confiteri, quod tamen ad hoc obligetur non videtur rationale. Item frustra fit confessio illi a quo non speratur absolutio, sed si confessio fiat integrè duobus successiue, & tantum vnus absoluit de omnibus, tunc fit confessio alicui eorum a quo non fit absolutio.

9 Tenendo autem modum quem obseruat ecclesia, vt dictum est, sequuntur similiter aliqua de praedictis inconuenientibus. Primum est, quia confessio quae fit inferiori integrè & de omnibus non habet absolutionem correspondentem. Secundum est quod confessio quae fit superiori de solo casu ad eum pertinente non est integra, & iterum cum de illo peccato fuerit confessus inferiori dubium est quare tenetur iterato alii confiteri: absolutio etiam quae fit ab inferiori ministro & a superiore non est vna, nec de eisdem peccatis, sed de diuersis, quae omnia videntur inconuenientia.

10 Secundo modo dicitur sic, quod inferior audit totam confessionem & de omnibus absoluit, remittit tamen eum ad superiorem, non quidem vt absoluat de peccato, sed vt absoluat ab obligatione praeccepti quo tenetur se repraesentare superiori cui reseruat cognitio talium peccatorum. Sed istud minus valet, tum quia ecclesia non potest praecipere quod rite confessus & absolutus iterato eadem confiteatur, tum quia secundum istum modum sufficeret peccatori venire ad episcopum & dicere ei peccatum suum, & statim recedere non expectata absolutione, cum iam sit ab omnibus absolutus, hoc enim faciendo impleuit praecceptum. Istud autem est ridiculum, nec obseruatur ab ecclesia, superior enim & confessionem audit, & sacramentaliter absoluit, & penitentiam imponit.

11 Tertio modo dicitur sic, quod non obstante quod inferior absoluat de casibus pertinentibus ad ipsum, & superior de casu ad se pertinentem, est tamen tantum vna absolutio: quia quilibet eorum absoluit, vt minister dei qui est vnus, licet

ministri sunt plures. Sed istud in nullo soluit, imò potius confirmat, quia sicut minister non absoluit nisi vice Dei, sic non fit ei confessio, nisi vt ministro Dei. Si ergo absolutio quae fit a pluribus ministris est vna propter virtutem Dei cuius ministri sunt: eodem modo confessio facta pluribus presbyteris erit vna & sufficiens. Quod quidam concedunt, afferentes periculose contra communem doctrinam, quod sicut homo non tenetur confiteri integrè, nisi de quibus tenetur confiteri integrè, nisi illi qui integrè potest eum absolueret, vnde sufficit (vt dictum est) peccator confiteatur inferiori de illis de quibus potest per eum absolui, & de reliquis superiori, & per quemlibet absoluat de casibus ad eum pertinentibus. Absurdum est enim, vt dicunt, quod aliquis tenetur confiteri de aliquo peccato sacerdoti, qui non potest eum de illo peccato absolueret. Et ideo si dimidiabitur licite tam confessio quam absolutio, quod videtur erroneum.

12 Quarto modo dicitur sic, quod per peccatum homo deliquit in Deum & in ecclesiam, & ideo indiget reconciliatione ad vtrumque: quantum ergo ad reconciliationem quae fit ad Deum confessio est facta vni integraliter & ille de omnibus absoluit eum, & Deo reconciliat. Sed quantum ad reconciliationem quae fit ecclesiae plures possunt eum diuisim reconciliare, vnus de vno, & alius de alio prout placet ecclesiae ordinare. Istud autem posset sustineri si appareret qualiter per peccatum occultum aliter delinquitur in Deum, & aliter in ecclesiam: quia tunc probabile esset quod aliter reconciliaretur peccator Deo, & aliter ecclesiae. Sed non apparet qualiter peccatum occultum aliter fit contra Deum & aliter contra ecclesiam, licet de peccato notorio posset hoc dici ratione scandalum, quod etiam forte non est verum, quia etiam ratione scandalum est contra Deum: eadem est ergo reconciliatio qua quis reconciliatur Deo & ecclesiae, quia per sacramentalem absolutionem circa quam ecclesia non habet aliquid immutare cuiuscunque talis reconciliatio fiat.

13 Et sic patet quot dubia sunt circa articulum istum propter consuetudinem quam obseruant multae ecclesiae credentes imitari ecclesiam Romanam. quae est omnium domina & magistra, sed certe non bene imitantur eam quoad hoc, quia sola peccata & eorum confessio & absolutio pertinent ad forum penitentiae: sententiae autem excommunicationum & absolutio ab eis, irregularitates, & dispensatio super eis, commutatio votorum, & dispensatio in eis pertinent ad forum exterius: ecclesia autem Romanam nunquam retinuit sibi absolutionem ab aliqua culpa directè, sed solum retinuit sibi absolutionem a quibusdam excommunicationibus, & dispensationem super quibusdam irregularitatibus, & in votis quibus obtentis praelati possunt de omnibus peccatis absolueret, nec oportet absolutionem vel confessionem dimidiare vel iterare, quin totum fiat ab vno & per vnum. Et si per hunc modum faceret praelati in suis diocesis, & quod retinerent sententias excommunicationum quas possent annexere quibusdam criminibus, in hoc imitarentur ecclesiam Romanam. sed quia illi non sibi retinent solum sententias, sed absolutionem aliquorum peccatorum, quibus non est annexa sententia excommunicationis: idcirco ex hoc proueniunt omnia dubia superius tacta de iteratione & dimidiatione confessionis & absolutionis: & quicquid sit de solutione & terminatione praedictorum dubiorum de quibus non videtur deo quod possit haberi plena certitudo, nisi magna & solenni discussione ac determinatione sedis apostolicae, tamen nullum ex hoc subditis imminet periculum qui obediēt faciant quicquid superiores stituerint.

14 Et hoc sufficit pro solutione primi argumenti.
15 Ad secundum arg. dicendum est, quod non est simile de plurificatione signorum per quae fit confessio, & de plurificatione ministrorum quibus fit absolutio: quia sicut per contritionem cordis fit Deo necessario integra

confessio, sic cōfessio oris debet fieri integrè dei ministro sed signū per quod confitens manifestat peccata sua confessori nō est tantū vnū, quia non est possibile: quidam enim sunt muti, & ideo nō possunt per verba peccata sua cōfiteri, propter quod cum Deus nihil impossibile requirat, relict q̄ tales possunt confiteri per scriptum, signa vel nutus. materia enī confessionis nō est vna secundū speciem (vt aqua in baptismo) sed est vna vnitare analogiæ quæ est inter signa, sic tamē q̄ semper principaliter assumatur de possibilius. Cuius ratio est, quia in quibusdā Sacramētis, puta in baptismo, cōfirmatione, & ordine nihil requiritur ex parte recipientis, nisi q̄ nō ponat impedimentum. Et ideo quicquid extrinsecus apponitur totū est de terminatū in specie vna ex ordinatione diuina, sed in penitentiā requiritur per se actus penitentis. s. q̄ manifestet peccata sua sacerdoti, & quia Deus non requirit a nobis nisi quod possumus, ideo sufficit q̄ peccator manifestet peccata sua sacerdoti per præcipuum signū quod est sibi possibile, quantum non sit semper eiusdem rationis.

Sententia huius distinctionis. XVIII. in Generali & Speciali.

HIC queri solet. Superius Magister determinauit de Penitentiā quantum ad eius essentia: hic determinat de potestate ministrorum quibus huius sacramenti dispensatio est commissā, Et diuiditur in duas. Primò determinat de ipsa potestate quæ clauēs Ecclesiæ dicuntur. Secundò de recipientibus & modo recipiendi hanc potestatem. Secunda ibi. is. distīn. postquam ostensum est. Prima est principalis lectionis, & diuiditur in tres partes.

Primò mouet quæstionem principaliter intentam, scilicet de potestate ministrorum. Secundò determinat eam. Tertio mouet quandā quæstionem incidentem. Secunda ibi, clauēs illæ non sunt corporales. Tertia ibi, hic queritur quæ sit illa macula. Secunda istarum diuiditur in tres Primò ostendit qualis sit illa potestas. Secundò quis sit eius vsus. Tertiò quis sit eius effectus. Secunda ibi, vsus verò clauium. Tertia ibi, sed queritur vtrum a peccato. Hæc tertia diuiditur in quatuor. Primò mouet quæstionē de effectu clauū ad quid scilicet se extendat. & tangit circa hoc duas opiniones, quarū vltimæ consentit que ponit q̄ solus Deus dimittat culpā & penā. Secundò ostendit q̄ sacerdos aliquo modo dimittat. Tertio ostendit quis sit modus. Quarto circa hanc quæstionē mouet ex dictis incidentem. Secunda ibi, nec ideo tamen negamus. Tertia ibi, sane dicere & sentire. Quarta ibi, secundum hos ligandi. Tertia illarū in qua ponit modū quo sacerdotes dicuntur ligare & soluere, diuiditur in tres partes. Primò ostendit quomodo se habeat in ligando & soluendo quantum ad culpam. Secundò quomodo se habeant quantum ad penam in foro cōscientiæ iniungendam. Tertio quantum ad penā excommunicationis quæ insigitur in foro cōtentioso. Secunda ibi, Ligat quosq̄. Tertia ibi, est & alius modus ligandi.

IN Speciali primò sic procedit. Et querit primò cū sola cōtritione cum proposito cōfiteri dimittatur peccatum quantum ad maculam & reatū penæ æternæ, quid dimittit sacerdos in sua absolutione & quid virtus clauium operetur? Postea determinat Magister quæstionē. Et dicit q̄ illæ clauēs nō sunt corporaliter sed spiritualiter intelligendæ, & nihil aliud sunt q̄ scientia discernendi, & potestas iudicandi & ligandi & soluendi, qua iudex ecclesiasticus dignos recipere & indignos excludere debet a regno dei, & ecclesiā a septē sacramentorum perceptione, vbi subdit etiā q̄ ius ligandi & absoluendi sacerdotibus ecclesiæ cōpetit & nō hæreticis. Postea dicit q̄ vsus clauium in duobus cōsistit. s. in discernendo ligandos & soluendos, & in soluendo soluendos, & ligando ligandos. Postea querit quid operatur sacerdos in absoluendo a peccato, vtrum scilicet culpam vel penā tollere possit. Tangit autem circa hoc duas opiniones: quibusdā enim videtur q̄ Deus animam suscitāt a morte culpæ, sacerdos verò dimittit reatum penæ, vnde & Dominus Lazarum prius suscitauit & viuificauit, & postea a Apostolis soluendum dimisit. alii verò videntur, q̄ sicut solus Deus animā viuificat tollendo culpam interius, sic reatum penæ æternæ relaxat, & tamen sacerdotibus tradita est potestas re-

mittendi peccata & retinendi, sicut enim solus Deus potestatem baptizandi sibi retinuit ita etiam penitentiæ, & hanc opinionē Mag. tanq̄ rationabilem approbat. finit enim culpa cū pena remittitur: quia nemo verò conteritur nisi homo qui est in charitate, qui autē charitatem habet dignus est vita æterna & nō morte, & ideo Deus qui dimittit culpā etiam dimittit penā, quod autoritatibus confirmat. Postea dicit q̄ nō obstante q̄ solus deus peccata dimittat, verum est tamen q̄ sacerdotes habent potestatem dimittendi & retinendi peccata, & sic aliquid operantur per hanc potestatem: quia peccata dimittunt & retinent, quod pluribus autoritatibus probat. Postea dat vnum modū quo sacerdotes dicuntur ligare & soluere dicens, q̄ Deus per se dimittit culpam mundando animam a macula culpæ, & soluendo debitum penæ æternæ debere. Sacerdotes verò dimittunt & soluunt dimissionem factam vel nō factam manifestando & ostendendo, vnde & Dñs prius per se leprosum sanitati restituit, deinde ad sacerdotes misit, quorum iudicio ostenderetur mundatus, quia si aliquis apud Deum sit absolutus, nō tamen in facie ecclesiæ absolutus habetur nisi per iudicium sacerdotis: vnde sicut sacerdotes legales lepram non mundabant, sed inter mundos & immundos discernebāt, ita sacerdotes euāgelij peccata nō dimittunt, sed vtrum a Deo sint dimissa iudicant & ostendūt. Postea ponit alium modum quo sacerdotes dicuntur ligare & soluere: dicuntur enim ligare in quantum penam satisfactoriam penitentibus imponunt, soluere verò in quantum de penā debita aliquid relaxant, & purgatos ad sacramentorū cōmunionem admittunt, & sic ecclesiæ reconciliant, & quod in primo exercent, opus est iustitiæ, in secundo verò opus misericordiæ: in eo autem q̄ ligat ad satisfactoriam penam peccatorū solum esse ostendunt: quia nulli satisfactio imponitur nisi ei quæ verè penitentem sacerdos arbitratur, & autē penā imponere ad clauēs pertinet ostendit per Aug. qui dicit q̄ penā sine arbitrio sacerdotis facta frustratur. Et cōtemptibiles facit ecclesiæ clauēs, & q̄ sine confessione vocali, & nisi supposita confessione mentali indulgentia haberi non potest. Postea ponit tertiū modū quo sacerdotes dicuntur soluere & ligare. s. per excommunicationē: tunc enim quis hoc modo ligatur, dum vocatus ad emendationē manifesti criminis & satisfactioē vilipendens per sententiā ecclesiæ a loco orationis, & a sacramentorum cōmunionē, & fidelij consortio separatur, vt erubescat pudore sceleris quousq̄ conuersus soluitur: hæc autem excommunicatio nocet illis qui dignè excommunicantur, quia protectio dei eis subtrahitur, diabolus etiā habet in eos maiorē potestatem faciendi, orationes quoq̄ ecclesiæ & suffragia eis subtrahuntur. Tunc querit quomodo verum sit quod Dominus dixit: quicunq̄ ligaueritis super terram erunt ligata & in cælis, &c. Cū sacerdotes quandoq̄ ligent dignos absolui, & quādoq̄ soluūt dignos ligari? Et respondet quod illud est intelligendum quādo sacerdotes adhibent clauem discretionis, ita quod merita vel demerita hominis requirant q̄ soluatur, vel ligentur. Vltimò querit quæ sit illa macula, & illæ tenebræ interiores a quibus Deus animam purgat. Et respondet de tenebris q̄ sicut gratia animam illuminat, sic peccatum animam obtenebrat. Et illæ tenebræ purgantur, quando lumen gratiæ restituitur. De macula verò dicit quod non est mala voluntas quæ transiit, nec mala voluntas per quam aliquis penitere contemnit, quia illa est speciale peccatum: sed sicut qui tangit immundum pollutus est post actum quousque lauetur, sic anima non solum pollutur quando peccat, sed remanet polluta & maculata quousque mundetur per penitentiam. Et hæc macula est dissimilitudo & elongatio a Deo. Et in hoc terminatur sententiā, &c.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum clauēs sint in ecclesiā.

Thom. in additionibus q. 17. ar. 2. Conradus q. 2. libri primi de contractibus.

CIRCA distinctionem istam primò queritur de duobus. Primum est de clauibus. Secundum est de excommunicatione. Circa primum primò queritur de clauibus vtrum sint in Ecclesiā.